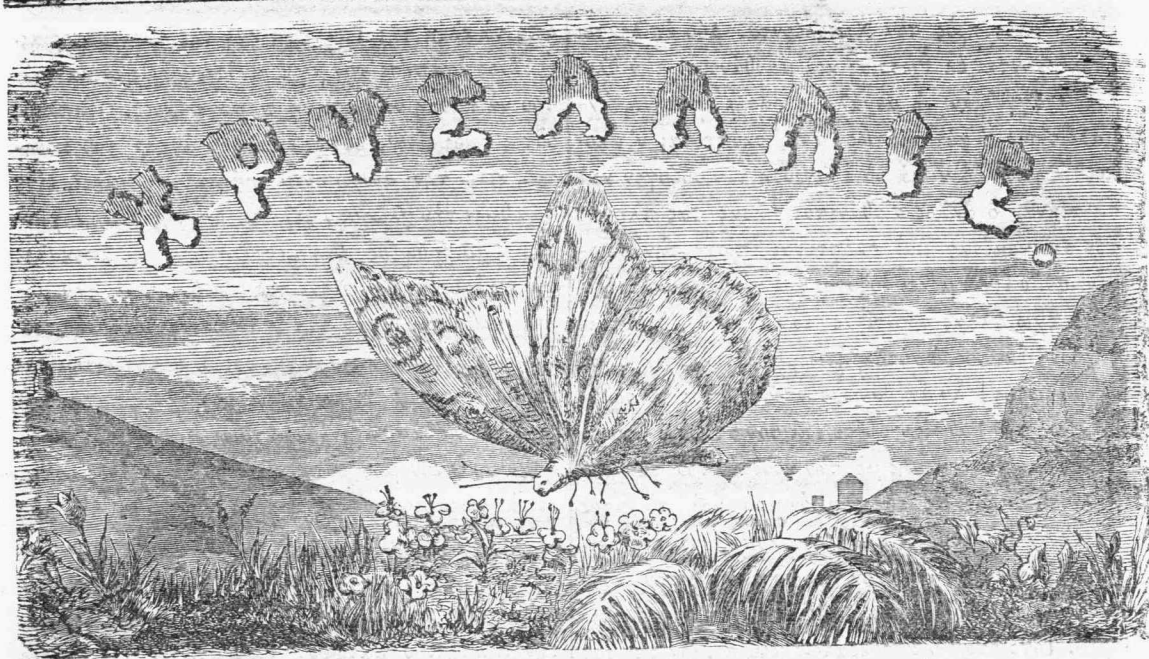




ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ=ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ=ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

ΤΟΜΟΣ Α'.

| 13 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. |

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 4.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΠΟΙΗΤΩΝ.

—

Α'.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΕΪΝΟΣ (Heinrich Heine).

(Συνέχεια, ἴδε φυλλάδ. 3.)

VI.

Ὡς ὁ ψάλτης τοῦ *Don Zouar*, πρὸς τὸν ὁποῖον εἰς πολλὰ ὁμοιάζει, ὁ ποιητὴς τοῦ *Atta Troll* ἠγάπα τὴν πάλιν. Ὁ Εἷνος, ὡς ὁ Βύρων, ἔβριψε τολμηρὰν πρόκλησιν κατὰ τῆς γενεθλίου του γῆς, καὶ περιέργως, ἥρως καὶ τῶν δύο ποιητῶν ὑπῆρξεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον καὶ ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἀγγλία μισοῦσιν, ἀποστρέφονται καὶ καταπολεμοῦσιν· ἔτι δὲ περιεργότερον, καὶ ὁ Βύρων καὶ ὁ Εἷνος ἐξέλεξαν τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν ὅπως προσβάλωσι τὰς γνώμας καὶ τὰς πεποιθήσεις τῆς ἰδίας πατρίδος ἕκαστος, δεικνύοντες μεγίστην συμπάθειαν πρὸς πᾶν ὅ,τι ξένον καὶ βαθεῖαν περιφρόνησιν πρὸς πᾶν ἰθαγενές. Γνωστὸν δ' εἶναι πόσον καὶ οἱ Ἀγγλοι καὶ οἱ Γερμανοὶ εἰσι προσηλωμένοι εἰς τὰς ἰδέας, εἰς τὰ ἔθιμα, εἰς τὰς προλήψεις τῶν πᾶν

τὸ μὴ ἀγγλικὸν διὰ τοὺς μὲν, πᾶν τὸ μὴ γερμανικὸν διὰ τοὺς ἄλλους, εἶναι ἀπαράδεκτον, καταφρονητέον, βάρβαρον.

Ἡ Ἀγγλία ἠγωνίζετο τότε θανασίμως κατὰ τῆς Γαλλίας· ἐνόμιζεν ὅτι ἠγωνίζετο ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ὑπὲρ τοῦ προτεσταντισμοῦ, ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὸν Ἀγγλον ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ μὴ συμμερισθῇ τὰς ἰδέας τῆς πατρίδος του. Ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐξέλεξεν ὁ συγγραφεὺς τοῦ *Silva Arólidu* διὰ νὰ ψάλῃ τὸν Ναπολέοντα καὶ νὰ ἀποκαλέσῃ αὐτὸν ἥρωα μυθιστορήματος, διὰ νὰ θαυμάσῃ τὸν Βολταῖρον καὶ τὸν Ρουσσῶ, διὰ νὰ ὁμολογήσῃ ἑαυτὸν ἄθρησκον. Οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ὑπερηφάνου Ἀλβιδῶνος ἀπέναντι τῆς θρασείας προκλήσεως τοῦ ποιητοῦ τοῦ Λάρα, ἀλλ' ἀντὶ τούτου ὁ Βύρων ἐπωνομάσθη τέρας, καὶ ἡ συκοφαντία καὶ ἡ καταδρομὴ τῶ ἐπιδαψιλεύθῃ ἀφειδῶς.

Εἰς παραπλησίαν σιγμὴν, ὅταν ἡ συνασπισθεῖσα Εὐρώπη κυλινδεῖται κατὰ τῆς Γαλλίας, ὅταν ὁ νέος Προμηθεὺς δεσμώτης ὑπάγῃ νὰ ἀποτίσῃ βαρεῖαν ποιήν ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Ἀγίας Εἰλένης, διότι ἀνεγέννησε τὸν κόσμον διὰ τῆς κατακτῆσεως, ἡ λύρα τοῦ Εἷνου τονίζεται κατὰ πρῶτον καὶ οἱ πρῶτοι εἰχοὶ του

εἶναι ὕμνος πρὸς τὸν Ναπολέοντα. Δύο ἐπίλεκτοι ἐπανερχονται ἐκ Ῥωσσίας καὶ μαθηάνουσι τὴν θλιβεράν ἀγγελίαν· ἡ μεγάλη στρατιὰ ἡττήθη, ἡ χαλωτίσθη ὁ αὐτοκράτωρ· ὁ εἰς σκέπτεται ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα, ὁ ἄλλος αἰσθάνεται πάσας τὰς πληγὰς τοῦ ἀνοιγομένης καὶ σκέπτεται ἐπίσης τὴν οἰογένειαν. «Τί μὲ μέλει σύζυγος καὶ τέκνα! ἀνακράζει· τῶρα ἔχω ἄλλας φροντίδας· ἐὰν πεινοῦν, ἄς ἐπατήσουν! ἐκεῖνος, ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ αὐτοκράτωρ εἶναι αἰχμάλωτος! Ἄν ἀποθάνω, σύντροφε, σῦρε τὸ σῶμά μου ἕως τὴν Γαλλίαν· θέσε ἐπὶ τοῦ στήθους μου τὸ παράσημον τῆς τιμῆς μὲ τὴν ἐρυθράν του ταινίαν· βάλε τὸ ὄπλον εἰς τὸ πλευρόν μου καὶ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρά μου, ὡς ἂν ἤμην σκοπός· θὰ περιμείνω οὕτως εἰς τὸν λάκκον ἕως οὗ ἀκούσω τὸν κρότον τῶν πυροβόλων καὶ τῶν ἵππων τὸν χρεμετισμόν. Τότε ὅταν ὁ αὐτοκράτωρ μου περάσῃ ἐπὶ τοῦ τάφου, θὰ ἐγερθῶ ἀμέσως πάνοπλος διὰ νὰ ὑπερασπισθῶ τὸν αὐτοκράτορα, τὸν αὐτοκράτορα, τὸν αὐτοκράτορα!»

Ἰδοὺ πῶς ἔψαλλε κατὰ τὸ 1816 ὁ νέος ποιητὴς τῆς Αὐστρουγγίας εἰς τοὺς Δύο ἐπιλέκτους, ποίημα θαυμάσιον διὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ χρωματισμοῦ, πρὶν ὁ Βερανζέρος ἐξυμνήσῃ τὴν *Palaiar σημαίαν*, τὸν *Γέροντα λοχίαν*, τὴν *Πέντε Μαῖου*, καὶ τὰς *Αγανήσεις τοῦ λαοῦ*¹, καὶ πρὶν ἡ ὁ Καζιμίρος Δελαβίνος γράψῃ τὰς *Μεσσηνιακάς*², καὶ ὁ Μαντζώνης τὴν μεγαλοφυῆ του ᾠδὴν εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ναπολέοντος³.

Δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω σαφῶς, ἂν ὁ ἄγγελος ποιητὴς ἐνεπνεύσθῃ ὑπὸ εὐγενοῦς ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὑπὸ βαθείας πεποιθήσεως πρὸς τὸν ἀτυχῆ ἥρωα τοῦ Οὐατερλώ, ἢ ἂν φυσικὴ τάσις τοῦ παραδόξου καὶ ἀρεσκομένου εἰς τὴν ἀντιλογίαν πνεύματός του τὸν ἐβίαζε νὰ πράττῃ πάντοτε τὰ ἐναντία τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων· ὅπως δὴποτε ὅμως ὁ θαυμασμός του μοι φαίνεται εἰλικρινής, διότι φύσις ἡ ὡς τοῦ Βύρωνος, φύσις εὐγενής καὶ ποιητικὴ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην, δὲν δύναται οὐδὲ νὰ ὑπολογίσῃ οὐδὲ νὰ ψευσθῇ. Ἄλλως ὅμως ἔχει ὡς πρὸς τὸν γερμανὸν ποιητὴν, ὅστις εἰς τὰσαν σελίδα ἐπιδεικνύει τόσον ἐνθουσιώδη λατρείαν ὑπὲρ τοῦ Ναπολέοντος, ὥστε ἡ εἰλικρινεία του οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν δύναται νὰ τεθῇ ἐν ἀμφιβολίᾳ. Δὲν δύναται τις ν' ἀποχωρίσῃ τὸν Βοναπάρτην ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ νὰ στερήσῃ τὴν Γαλλίαν

ἀπὸ τὰ κλέη τῆς Ἰπτατείας καὶ τῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁ Ἕϊνος ἠγάπησε τὸν μέγα ἄνδρα, χωρὶς ἔνεκα τούτου νὰ παύσῃ νὰ λατρεύῃ τὸ μέγα ἔθνος. Ὁ διπλὸς οὗτος ἔρως εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ὁ ἀστὴρ τοῦ ποιητοῦ, εἴτε τὴν ἀνθρωπίνην διάλεκτον ὀμιλεῖ, εἴτε τῶν θεῶν τὴν γλῶσσαν φερίζει. Εἰς τὰς *Ὀμολογίας* τοῦ ὁ ἀδιόρθωτος Βοναπαρτιστῆς, ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὸς ἑαυτὸν, διηγεῖται τὰς θλίψεις καὶ τὴν μελαγχολίαν του κατὰ τὴν ἐν Πρωσσίᾳ διαμονὴν του· ὁ ἀὴρ τῆς πατρίδος καθίσταται δι' αὐτὸν ὡσημέραι ἐπιδραβεστερος· ἡ φαντασία του τὸν ἀπατᾷ καὶ νομίζει ἐνίοτε ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι *πρωσσικὸν ἐθνόσημον*. Ὁ εὐθυμος οὗτος υἱὸς τοῦ Σηκουάνα, ὅστις, κατὰ παραδρομὴν τῆς φύσεως, ἐγεννήθη εἰς τὰς ὄχλας τοῦ Ῥήνου, εὗρεθῃ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰουλίου εἰς τὴν ἀληθῆ του θέσιν, ὅταν ἔθραυσε τὰ δεσμά του καὶ ἀπεκατέστη εἰς τοὺς Παρισίους, τὴν ἀληθῆ του πατρίδα, ὅπου, λέγει, ζῶ ἔκτοτε ἡσυχος καὶ εὐτυχής, ὡς *Πρωσσὸς ἀπελεύθερος*. Ἐπειδὴ ὅμως εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν μᾶς ἀρέσκει νὰ κακολογῶμεν ὀλίγον ὅσους ἀγαπῶμεν πολὺ, ὁ γερμανὸς ποιητὴς, πολιτογραφηθεὶς Γάλλος δικαίωματι χάριτος καὶ εὐφύιας, ἐκτοξεύει ἐνίοτε λεπτὰς εἰρωνείας, ἐντελῶς Βολταϊριανὰς, κατὰ τῶν παλαιῶν φίλων του καὶ νέων συμπατριωτῶν του. Ἀλλῶν περὶ τοῦ Σατωβριάνδου ὅστις ἐπανάρχετο εἰς Γαλλίαν ἐκ τῆς εὐλαβοῦς τοῦ ὁδοιπορίας εἰς Παλαιστίνην, ἐνῶ ὁ φιλολογικὸς καὶ πολιτικὸς ῥωμαντισμὸς ἐθριάμβευε, τὸν ἀποκαλεῖ *πένθιμον παράφρονα*, καὶ προσθέτει· «ἔφερεν εἰς Παρισίους μεγάλην λάγνηνον, πλήρη ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου καὶ, ἐπειδὴ οἱ συμπατριῶταί του εἶχον καταστῇ πάλιν εἰδωλολάτραι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπαναστάσεως, τοὺς ἐβάπτισεν ἐκ νέου μὲ τὸ θαυματουργὸν ὕδωρ τῶν ἁγίων τόπων. Οὕτω βαντισθέντες, κατέστησαν πάλιν ἀληθεῖς χριστιανοί, ἀπετάξαντο τὸν Σατανᾶν καὶ τὰς πομπάς του, καὶ ἀπέζημιώθησαν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρανοῦ διὰ τὰς κατακτήσεις, ἃς ἀπώλεσαν ἐπὶ τῆς γῆς, παραδείγματος χάριν τὰς παραρρήνιους ἐπαρχίας, ὅθεν καὶ ἐγὼ κατέστην Πρωσσός.» Οὐδὲν δὲ ἀβρότερον, εὐφύεζερον, ἐνὶ λόγῳ γαλλικότερον τοῦ τρόπου καθ' ὃν περιγράφει τὴν ἀγάπην τῶν ἐπαρχιῶν ἐκεῖνων πρὸς τὴν γαλλικὴν κυριαρχίαν. «Τὴν πρώτην μαῖου, λέγει, διέβην τὸν Ῥήνον. Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἰδῶ προσωπικῶς τὸν γέροντα θεόν, τὸν σεβάσμιον Ῥήνον, καὶ ἠρκέσθην νὰ τῷ ῥίψω τὸ ἐπισκεπτήριόν μου εἰς τὸν ποταμόν. Καθόσον ἤκουσα ὅμως, ἐκάθητο εἰς τὸν μυχόν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἡσχολεῖτο εἰς τὴν

1. 1821.

2. 1817.

3. 1821.

σπουδὴν τῆς γαλλικῆς γραμματικῆς τοῦ Μαϊδίνγκερ. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς πρωσσικῆς κυριαρχίας δὲν εἶχε καθόλου προχωρήσει εἰς τὴν γαλλικὴν καὶ ἡ θελὲ νὰ ἐπαναλάβῃ ὀλίγον τὰ μαθήματά του διὰ νὰ μὴ εὐρεθῇ τυχὸν ἀπροπαράσκευος. Μοῦ ἐφάνη ὅτι τὸν ἤκουσα ἐν μέσῳ τοῦ κρότου τῶν κυμάτων νὰ κλίνῃ τὸ ῥῆμα Ἀγαπῶ, ἀγαπᾷς, ἀγαπᾶ, ἀγαπῶμεν· ἀλλὰ τί ἄραγε ν' ἀγαπᾷ; βεβαίως, ὄχι τοὺς Πρώσσους.» Ἀλλ' ὁ ἔρωσ του πρὸς τὸν Ναπολέοντα καὶ τὴν Γαλλίαν λαμβάνει κυρίως τὰς μεγαλητέρας διαστάσεις εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ τυμπανιστοῦ Λεγγράνδου, ἐν τῶν ὠραιότερων χειμηνίων τῶν Reisebilder. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ ὁ ποιητὴς διηγεῖται εἰς γυναῖκα τὰς ἀναμνήσεις τῆς νεότητός του, ἀναμνήσεις ἀξίας ποιητοῦ, καὶ ποιητοῦ ὁποῖος ὁ Ἑρρίκος Εἵνος· ἀδύνατα θὰ ἐπεχίρει τις, ἂν ἤθελε νὰ τὸν παρακολουθήσῃ διὰ τῶν μυρίων παιγνίων φαντασίας ἀπιστεῦτως εὐστρόφου· πετᾷ ἀπὸ τοῦ παραδείσου εἰς τὸν ἄδην, ἀπὸ τῶν ἄμμων τῆς Βενετίας εἰς τὰς αἰωνίως χιονοσκεπεῖς πρόποδας τοῦ Ἰμάου ὄρους. Ἄν ὁ Βολταίρος ἔψεξε τὸν ἄδην τοῦ Δάντου, ὁ παρὰδεῖτος τοῦ Εἵνου ἤθελε τὸν συμμιθᾷσει ταχέως πρὸς τὸν οὐρανόν· ὁ παράδεσός του δὲν ἔχει Οὐρί ὡς ὁ παράδεισος τοῦ Μωάμεθ, ἀλλ' ἔχει ρύακας καμπανίτου οἴνου, ὧν ἐκεῖνος στερεῖται ἐντελῶς.

Ἰδοὺ τέλος ὁ ποιητὴς εἰς Δυσσελδὸρφ διηγούμενος τὴν γένεσίν του παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, «ὅπου ἡ Μωρία βλαστάνει ἐπὶ λόφων ἀνθρῶν.» Καὶ ἡζεύρετε ποῖα εἶναι ἡ Μωρία αὕτη; Ὁ διηγετικὸς εἴρων μᾶς τὸ λέγει. «Τὴν θερίζουν τὸ φθινόπωρον, τὴν πατοῦν, τὴν θέτουν εἰς βαρέλια καὶ τὴν ἀποστέλουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.» Ἐνὶ λόγῳ εἶναι ὁ περίφημος οἶνος τῆς Ἰωαννησβέργ, ὅστις ἐπεκαλέσθη ὁ βασιλεὺς τῶν οἴνων ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ πρίγκηπος Μεττερνίχου,¹ ὡς καὶ ὁ τυρὸς τῆς Βρίας² ἐπεκαλέσθη βασιλεὺς τῶν τυρῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ πρίγκηπος Ταλλεϋράνδου, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Βιέννῃ Συνόδου, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ βασιλεῖς ἀνεκηρύττοντο ἐπὶ τραπέζης, entre la poire et le fromage, καθὼς λέγουσιν οἱ Γάλλοι.

Δύο νεάνιδες ἀναφαίνονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας τοῦ Βύρωνος· ὀκταετῆς ἡράσθη τὴν Μαρίαν Duff, παιδίον ἐτι. «Παράδοξον εἶναι,

ἔγραφε δεκαεπτὰ ἔτη μετέπειτα, ὅτι ἡγάπησα τὸν μανιωδῶς τὸ παιδίον ἐκεῖνο εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν οὐδ' ἔρωτα ἠδυνάμην νὰ αἰσθανθῶ, οὐδὲ τῆς λέξεως αὐτῆς τὴν σημασίαν νὰ γνωρίζω. Ἐνθυμοῦμαι τί ἐλέγομεν πρὸς ἀλλήλους, τὴν μορφήν της, τὰς θωπείας της· δὲν εἶχον ἡσυχίαν, δὲν ἠδυνάμην νὰ κοιμηθῶ· ἡ ἀγωνία μου ἦτο τόσον βιαία ὥστε πολλάκις σκέπτομαι καθ' ἑαυτὸν, ἂν ἔκτοτε ἡγάπησα ἀλλήν ἐπίσης εἰλικρινῶς... Ὅταν ἀργότερα ἔμαθον ὅτι ἐνυμφεύθη, ἔμεινα ὡς κεραυνόπληκτος· ἐπνιγόμην καὶ εἶχον σπασμούς σχεδόν.» Ἐπίσης ὅταν δώδεκαετῆς ἡγάπησε τὴν ἐξαδέλφην του Μαργαρίταν Πάρκερ ἔχασε καὶ τὸν ὕπνον καὶ τὴν ὄρεξιν. «Εἶχον ἀφορμὰς νὰ πιστεύσω ὅτι μ' ἀγαπᾷ καὶ ὅμως κυρία τῆς ζωῆς μου ἐνασχόλησις ἦτο νὰ σκέπτομαι πόσος χρόνος ἤθελε παρέλθει ἕως οὗ τὴν ἐπανιδῶ πάλιν· οἱ χωρισμοὶ μας διήρκουν συνήθως δώδεκα περίπου ὥρας. Ἀλλ' ἤμην παράρρων τότε καὶ δὲν ἐφρονίμευσα ἔκτοτε.» Ὁ Εἵνος οὐδέποτε ἡσθάνθη τὸν ἔρωτα μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος, οὐδέποτε ἡ ἀνάμνησις γυναικὸς τὸν ἐμπόδιζε νὰ δειπνήσῃ εὐθύμως. «Ἡ γυνὴ ἡ θέλουσα νὰ τὴν ἀγαπήσω, λέγει, πρέπει νὰ μὲ μεταχειρισθῇ ὡς σκύλον.» Ποῖα δὲ γυνὴ ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ ὡς σκύλον ἀνθρώπου, ὅστις ἦτον ὠραίος ὡς θεὸς καὶ πονηρὸς ὡς διάβολος; Πρὸς ἀποζημίωσιν ζητεῖ τὸν ἔρωτα ἐν τῇ ποικιλίᾳ, διότι ὑπάρχουσιν ἀνθρώπινα πλάσματα ὧν ἡ καρδιά εἶναι νόμισμα πολύτιμον, ἐφ' οὗ χαράττονται ὅμως πολλαὶ εἰσόδους ἀλληλοδιαδόχως. Εἰς τὸ ἐρωτικὸν ἡμερολόγιον τῆς νεαρᾶς ἡλικίας του ἀπεμνημόνευσε πολυπληθεῖς χαρέμιον νεανίδων, Οὐρί τὰ ὁποῖα ἐλησμόνησε νὰ θέσῃ εἰς τὸν παράδεισόν του, ἴσως διότι ἔφερε πάντοτε τὴν εἰκόνα των ἐν τῇ καρδίᾳ του. Πρώτῃ φαίνεται ἡ ὠραία Γερτρούδη ἥτις εὐχαριστεῖτο ὅταν ἐκάθητο πλησίον της. «Ἡ νεανὶς αὕτη ὁμοίαζε μὲ θάλλον ῥόδον, καὶ ὅταν μίαν ἡμέραν ἐρρίφθη εἰς τὸν τράχηλόν μου ἐφοβήθην μήπως διαφλεχθῇ καὶ ἐξατμισθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας μου.» Ἡ ὠραία Αἰκατερίνη εἶχε λαλιὰν γλυκεῖαν καὶ ἀρμονικὴν, καὶ ὀφθαλμοὺς διαυγοὺς γλαυκοῦ χρώματος, τὴν ἐντέλειαν τοῦ ὁποῖου οὐδέποτε ἀπῆντησεν ὁ ποιητὴς εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα, σπανίως δὲ εἰς τὰ ἄνθη. Ἠδύνατό τις νὰ ὄνειροπολήσῃ ἀπείρους εὐτυχίας κατοπτριζόμενος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκεῖνους! «Ἀλλ' ἡ ὠραία Ἑδδίγη μὲ ἡγάπα, διότι ἅμα ἐπλησίαζον ἡ κεφαλὴ της ἐκλινε πρὸς τὴν γῆν, καὶ ἡ στυλπνὴ της κόμη καλύπτουσα τὴν ἐρυθριῶσαν ὄψιν της ἄφινε μόνον νὰ φαίνωνται οἱ ὀφθαλμοὶ της, λαμπροὶ ὡς ἀστέρες ἐν μέσῳ

1. Γνωστὸν εἶναι ὅτι οἱ περίφημοι ἀμπελῶνες οἱ παράγοντες τῶν οἴνων τῆς Ἰωαννησβέργ, ὡς ἀποκαλοῦνται, ἡγοράσθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας καὶ ἐδωρήθησαν εἰς τὸν πρίγκηπα Μεττερνίχον.

2. Μεγάλῃ ἐπαρχίᾳ τῆς Γαλλίας, περίφημος διὰ τὴν τυρὴν της.

οὐρανοῦ ζοφεροῦ. Τὰ αἰδήμονα χεῖλη της δὲν ἐπρό-
 φερων οὐδὲ λέξιν, ἀλλ' οὔτε ἐγὼ ἡδυνάμην νὰ ὁμι-
 λήσω· ἐγὼ ἔβηχον, καὶ ἐκείνη ἔτρεμεν· ἐνίοτε πα-
 ρεκάλει τὰς ἀδελφάς της νὰ μοι εἶπουν νὰ μὴν ἀ-
 ναβρίχῳμαι ἀπροσέκτως εἰς τοὺς βράχους καὶ νὰ
 μὴ λούωμαι τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸν Ῥήνον. ἤκου-
 σα ἡμέραν τινὰ τὴν προσευχὴν της ἐνώπιον μικρᾶς
 εἰκόνας τῆς Παναγίας· τὴν ἤκουσα νὰ παρακαλῇ
 τὴν μητέρα τοῦ Θεοῦ νὰ ἐμποδίσῃ ἐκεῖνον ν' ἀναβ-
 ριχᾶται καὶ νὰ λοηῦται Ἀναντιρρήτως ἤθελον
 ἀγαπήσει τὴν ὠραίαν ἐκείνην κόρην, ἃν ἐφαίνε-
 το ἀδιάφορος, ἀλλὰ μὲ ἡγάπησε καὶ ἐφάνην ἐγὼ
 ἀδιάφορος.» Ἡ Ἰωάννα ἦτο κόρη ὠχρὰ καὶ ὑψηλὴ·
 ἔπασχε θανασίμως, καὶ ἐρρέμβαζε συνεχῶς· οἱ ὀ-
 φθαλμοὶ της ἦσαν διαυγεῖς ὡς ἡ ἀλήθεια, εἰς τὰ
 χεῖλη της εὐσεβῶς ἀνοιγόμενα καὶ εἰς τοὺς χαρα-
 κτήρας τῆς μορφῆς της ἀνεγίνωσκέ τις μεγάλην ἀλ-
 λὰ καὶ ἀγίαν συγχρόνως ἱστορίαν, τίς οἶδεν! ἴσως
 θεῖον τινὰ ἔρωτα. «Ἦξευρεν ὠραίας μυθικὰς παραδό-
 σεις καὶ ὅταν ἡ λευκῆτης χεὶρ μοι ἐδείκνυνεν ἀπὸ τοῦ
 παραθύρου τὰ ὅρη ὅπου συνέβησαν ὅσα διηγείτο ἡ-
 μὴν ἀληθῶς βεβητισμένοι εἰς ἐκστασιν· ἐβλεπον
 τοὺς γέροντας ἱππότας ἐξερχομένους ἀπὸ τῶν ἐρει-
 πωμένων πύργων καὶ ἤκουον τὸ ξιφὸς των πληττον
 τὸν ὀπλισμὸν τοῦ ἀντιπάλου· ἡ ὠραία νύμφη τοῦ
 Ῥήνου ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους καὶ ἔ-
 ψαλλε τὸ γλυκὺ καὶ κινδυνῶδες ᾄσμα της, ὁ Ῥήνος
 ἐψιθύριζεν ἡρέμα συγχρόνως καὶ τρομακτικῶς καὶ
 ἡ ὠραία Ἰωάννα μὲ ἡτένιζε τόσον ἀλλοκότως καὶ
 τόσον μυστηριωδῶς, ὥστε ἐφαίνετο ἀνήκουστα καὶ
 αὐτὴ εἰς τὸν φανταστικὸν κόσμον, οὗ μοι διηγείτο
 τὰ θαυμάσια.» Καὶ ὁ ποιητὴς τῇ διηγείτο ἐπίσης
 συμβάντα τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, καὶ ὅταν δὲν
 ἐνθυμεῖτο τὰ ὀνόματα τῶν τὰ ὑπέμνησεν ἐκείνη.
 «Ὅταν τὴν ἡρώτων μετ' ἐκπλήξεως πόθεν ἤξευρε
 τὰ ὀνόματα μοι ἀπεκρίνετο μειδιῶσα, ὅτι τὰ εἶχε
 μάθει ἀπὸ τὰ πτηνὰ τὰ ὅποια ἔπληττον διὰ τοῦ
 βράμφους των τὰς ὕελους τῶν παραθύρων της· ἤθε-
 λε νὰ μὲ κάμῃ νὰ πιστεύσω ὅτι ἦσαν τὰ αὐτὰ ἐ-
 κείνα πτηνὰ ἅτινα κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν
 ἠγόραζον ἐκ τοῦ ὑστερήματός μου ἀπὸ τοὺς ἀ-
 σπλάγχχνους χωρικόπαιδας, καὶ ἔπειτα τὰ ἀπελευ-
 θέρων. Ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι ἤξευρεν ὅλα ἐπειδὴ
 ἦτο τόσον ὠχρὰ καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν· ἤξευρεν
 ἐπίσης καὶ πότε θ' ἀποθάνῃ καὶ ἤθελε νὰ χωρισθῶ-
 μεν πρὶν. Ὅτε ἀπεχωρίζομεθα, μοι ἔτεινε καὶ τὰς
 δύο χεῖρας, χεῖρας λευκάς, ἀπαλὰς, καὶ ἀγνὰς ὡς
 ὁ ἄρτος· τῆς μεταλήψεως, καὶ μοι εἶπε· —εἶσαι κα-
 λὸς, ἀλλ' ὅταν θὰ γίνῃς κακὸς, ἐνθυμοῦ τὴν μικρὰν

Βερονίκην ἣτις ἀπέθανε— τὰ φλύαρα ἄρα πτηνὰ
 τῇ εἶχον προδόσει αὐτὸ τὸ ὄνομα; Πολλάκις εἶχον
 βασανίσει τὴν κεφαλὴν μου κατὰ τὰς ὥρας τῶν
 ἀναμνήσεων, δὲν ἡδυνήθην ποτὲ νὰ ἐπανεύρω τὸ
 γλυκὺ ἐκεῖνο ὄνομα.» Ὁ ἀγνώμων εἶχε λησμονήσει
 καὶ τὸ ὄνομα ἐκείνης, δι' ἣν ἔβαλον πρώτην φορὰν
 αἰάηδόνες σοῦ ἔρωτος ἐν τῇ καρδίᾳ του... Ἀλλ' ἄς συγ-
 χωρήσωμεν τὴν λήθην αὐτὴν, ἀφοῦ ὁ ἐνοχος μετα-
 μελεῖται καὶ ἄς ἀκούσωμεν μᾶλλον αὐτὸν χαρατ-
 τοντα τὰς ἀναμνήσεις τοῦ σχολείου καὶ ἀπαριθμοῦν-
 τα δι' ὅφους σπουδαίως κωμικοῦ τὰ πρῶτά του βρα-
 βεῖα. «Ἄν οἱ Ῥωμαῖοι ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ μαν-
 θάνωσι λατινικὰ, δὲν θὰ τοῖς ἔμενε καιρὸς νὰ κα-
 τακτήσωσι τὸν κόσμον. Ὁ εὐδαίμων ἐκεῖνος λαὸς
 ἐγνώριζεν ἀπὸ τῆς κοιτίδος ποῖα οὐσιαστικὰ συν-
 τάσσονται μὲ im εἰς τὴν αἰτιατικὴν, ἐνῶ ἐξεναν-
 τίας ἐγὼ ἔπρεπε νὰ τὸ μάθω ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώ-
 που μου... Ὅσον δὲ διὰ τὰ ἑλληνικὰ οὔτε νὰ τὰ
 ἀναφέρω κἂν δὲν θέλω. Οἱ μοναχοὶ τοῦ μεσαιῶνος
 δι' ἔσχυριζόμενοι ὅτι εἶναι ἐφεύρες τοῦ διαβόλου δὲν
 εἶχον πολὺ ἄδικον. Μόνος ὁ Θεὸς ἤξεύρει πόσον μὲ
 ἐβασάνισαν.» Ἀλλ' ὅτι μᾶλλον τὸν ἀπῆλπιζεν ἡ-
 σαν τὰ ἀνώμαλα ῥήματα. «Διαφέρουσιν, ἔλεγεν,
 ἀπὸ τὰ ὀμαλὰ κατὰ τοῦτο καὶ μόνον· ὅτι ἐυλιζό-
 μεθα περισσότερον δι' αὐτά.» Καὶ ὁ πτωχὸς μα-
 θητὴς διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν διάκρισιν αὐτὴν ἐγονυ-
 πέτει καθ' ἐκάστην ἐνώπιον τοῦ ἑσταυρωμένου καὶ
 ἔλεγεν ἱκετικῶς. «Ὡ σὺ δυστυχὴ Θεέ, ἐπίσης ὡς ἐγὼ
 βασανισμένε, εἰ δυνατόν, βοήθησε, Θεέ μου, νὰ τη-
 ρήσω ἐν τῇ μνήμῃ τὰ ἀνώμαλα ῥήματα.» Ὡς πρὸς
 τὴν ἀριθμητικὴν ἡννόει ὀλίγον τὴν πρόσθεσιν, ἀλλ'
 ἡ ἀφαίρεσις ἐπήγαγε καλῆτερα. «Εἰς τὴν πράξιν
 αὐτὴν, ἔλεγεν, ὑπάρχει εἰς κανὼν κύριος, «4 ἀπὸ 3
 δὲν ἀφαιροῦνται· πρέπει νὰ δανεισθῶμεν μίαν δεκά-
 δα.» Συμβουλευεὶ λοιπὸν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ
 δανεῖζεται κάνεις μερικά σολδία περισσότερον, διότι
 δὲν ἤξεύρει τί δύναται νὰ συμβῇ. Παραδόξως ὁ-
 μως πῶς ἡγάπα πολὺ τὴν μυθολογίαν· μετὰ με-
 γάλῃς εὐχαριστήσεως ἐσχετίζετο μὲ τοὺς γυμνοὺς
 ἐκείνους θεοὺς, οἵτινες διώκουν τὸν κόσμον. «Δὲν
 πιστεύω κάνεις μαθητὴς εἰς τὴν ἀρχαίαν Ῥώμην νὰ
 ἐγνώριζεν ἐκ στήθους καλῆτερον ἀπὸ ἐμὲ τὰ κυ-
 ριώτερα κεφάλαια τῆς κατηχήσεώς του, τοὺς ἔρω-
 τας τῆς Ἀφροδίτης παραδείγματος χάριν.» Ἐν γέ-
 νει ἡ μυθολογία δὲν τῶ φαίνεται τόσον ἄσεμνος
 ὅσον ἐπιτηδεύονται τινὲς νὰ λέγωσι, καὶ εὐρίσκει
 χρηστότητα ἐκ μέρους τοῦ Ὁμήρου ὅτι ἐπρομήθευ-
 σεν ἓνα σῆζυγον εἰς τὴν τοσοῦτους ἔχουσιν θαυ-
 μαστὰς Ἀφροδίτην. Δυσχυρίζεται μόνον ὅτι ἀφοῦ

εἶναι ἀνάγκη νὰ μανθάνωμεν ἐκ στήθους τοὺς ἀρχαίους θεοὺς, ἔπρεπε νὰ διατηρήσωμεν καὶ ἐκείνους. Τὴν γεωγραφίαν δὲν ἠμπόρεσε νὰ μάθῃ ποτὲ πρεπόντως· ἀλλ' εἰς τοῦτο πταίωσιν οἱ Γάλλοι οἱ ὅποιοι ἔκαμον ἄνω κάτω ὅλα τὰ σύνορα. Κατόπιν ἤρχετο ἡ Ἑβραϊκὴ μὲ τὴν ὁποίαν ἐσυμφώνει καὶ αὐτὸς καὶ τὸ ὠρολόγιόν του, τὸ ὁποῖον εὐρεθὲν εἰς στενὰς σχέσεις μὲ δανειστὰς ἐπὶ ἐνεχύροις, συνείθισεν ἐπὶ τέλους εἰς τὰ ἰουδαϊκὰ ἔθιμα καὶ δὲν ἐκινεῖτο τὸ σάββατον. Ἀλλ' ἀπ' ὅλας τὰς τάξεις τῆς μαθητείας του μία πρὸ πάντων τὸν ἐθελγεν, ἐκείνη καθ' ἣν ἐσπούδασε τὴν γαλλικὴν. Τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς γλώσσης ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν Ἀβδᾶν Δωλονουᾶ, μετανάστην Γάλλον· ἀλλ' ὁ Ναπολέον καταγιγνώμενος νὰ ἐκγαλλικίσῃ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην δὲν ἤργησε ν' ἀποστείλῃ εἰς τὸν μέλλοντα θαυμαστήν του, καθηγητὴν διδάξαντα εἰς τὸν ἐπιμελῆ νεανίαν τὴν γλῶσσαν τῆς νίκης καὶ τὴν νεωτέραν ἱστορίαν· ὁ καθηγητὴς οὗτος ἦτον ὁ τυμπανιστὴς Λεγρᾶνδος. Κατόκησεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ποιητοῦ πρὸς μεγάλην δυσαρέσκειαν τῆς μητρὸς, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τοῦ παιδιοῦ ὅπερ ἠρέσκειτο ἔχον σιμὰ τοῦ μέλλοντα συμπατριώτην. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ἐκλέκτωρ εὐχαρίστησε τοὺς παλαιούς του ὑπηκόους διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην των καὶ τοὺς ἀπήλλαξε τοῦ ὅρκου τῆς πίστεως, ἐνῶ ὁ πρίγκηψ Μυράτος τοὺς καθυπεβάλλεν εἰς νέον ὅρκον καὶ ὑπέσχετο νὰ τοὺς καταστήσῃ εὐτυχεῖς.¹ Ὁ παῖς ἐν καὶ μόνον ἠννόει εἰς ὅλα αὐτὰ, ὅτι δὲν θὰ πηγαίνει εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του. «Θέλουν νὰ μᾶς κάμουν εὐτυχεῖς καὶ δὲν ἔχομεν σχολεῖον.» Ὁ νέος τοῦ παιδαγωγὸς, τυμπανιστὴς Λεγρᾶνδος, ἐγνώριζεν ὀλίγα μόνον ῥάκη γερμανικῶν ὡς ἄρτος, φίλημα, τιμὴ... Ἀλλὰ μήπως αἱ λέξεις αὗται δὲν ἀρκοῦσι; μήπως οἱ συμπατριῶταί του δὲν περιέτρεξαν τὴν Εὐρώπην διὰ μόνης τῆς τελευταίας τῶν τριῶν αὐτῶν λέξεων; Ἄλλως τε ἦτο τόσο ἐγγλωττον τὸ τύμπανόν του! ἐλάλει τόσο πειστικῶς δι' αὐτοῦ, ὥστε ἐπεχείρησε τὴν ἀνατροπὴν τοῦ νέου ποιητοῦ ἐν τῇ στρατῶν, τῆς Δυσσελδῶρφ. Πλήτων μόνον τὸ τύμπανον διη-

γεῖται πᾶσαν τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν καὶ μεταφέρει τὸ παιδίον εἰς τὰ στάδια τῶν μαχῶν τῆς Ἰπατείας καὶ τῶν θριάμβων τῆς Αὐτοκρατορίας. Πῶς πάντα παρίστανται ζωηρὰ εἰς τὴν φαντασίαν του, ἅμα τὸ τύμπανον ἀντηχήσῃ! Οὐδέποτε εἶχεν ἐννοήσει καλῶς τὴν ἄλωσιν τῆς Βασιλῆως· ἀλλ' ὅταν ἤκουσε τὴν Μασσαλιώτιδα, παρετήρησε τὴν Γαλλίαν ὁλόκληρον ἐγειρομένην καὶ τὰς ἀρχαίας κοινωνικὰς ἀνομίας καταρρέουσας. Ἡγνῶει τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἰσότης, ἀλλὰ τὸ τύμπανον ἀντηχεῖ τὸ γνωστὸν ἄσμα· Ça ira, ça ira! les aristocrates à la lanterne! καὶ τότε ἐννοεῖ πάντα. Δὲν ἠννόει τὴν διαγωγὴν τῆς Γερμανίας πρὸς τὸν Ναπολέοντα, τὸ τύμπανον παίζει: Dumm! ¹ dumm! dumm! τὸ παιδίον θυμόνει, ἀλλ' ἐννοεῖ. Τὸ τύμπανον ἐξακολουθεῖ νὰ παίζῃ, καὶ ὁ Βοναπάρτης φαίνεται μὲ τὴν σημαίαν εἰς χεῖρας ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Λόδι!... ἢ μὲ τὸν φαῖον ἐπενδύτην εἰς τὸ Μαρέγκον! Τὸ τύμπανον παίζει ἐκ νέου· ἰδοὺ ὁ Βοναπάρτης ἐφιππος ὑπὸ τὰς Πυραμίδας!... καπνὸς καὶ πτώματα Μамелούκων!... Τὸ τύμπανον παίζει ἀκόμη, ἰδοὺ ὁ Ναπολέον εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἀουστερλιτζ!... Αἱ σφαῖραι συρίζουσιν ἐπὶ τῆς παγωμένης πεδιάδος ἥτις ἐβάφει ἐρυθρά... τὸ τύμπανον παίζει, Dumm, dumm, dumm! ἰδοὺ οἱ Πρωσσοὶ ἠττῶμενοι εἰς τὴν Ἰέναν!... Τὸ τύμπανον παίζει πάντοτε· ἰδοὺ ἡ Εὐλώ... ἰδοὺ ἡ Φριεδλάνδη... ἰδοὺ τὸ Βαγράμ...

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον.)

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΛΕΩΠΙΟΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

ΑΙ ΔΥΩ ΕΡΩΜΕΝΑΙ.

(Συνέχεια ἰδὲ φύλ. 3).

Εἰς μίαν στιγμὴν ὅλοι οἱ λόγοι ὅσους συντόμως προὔπεδειξα παρέστησαν ζωηρῶς εἰς τὸν νοῦν τῆς ἡ Κυρία Δελωναὶ ἡγέρθη, ἀλλ' ὁ Βαλεντίνος ἦτον ἀπέναντί της καὶ τὰ βλέμματά των συνηντήθησαν· πρὸ μιᾶς ὥρας ὁ νέος οὗτος, καθήμενος παρήμερα, ἐσυλλογιζέτο μόνος, καὶ ἐπροσπάθει καὶ αὐτὸς ν' ἀνεύρῃ εἰς τὰ μεγάλα ὅμματα τῆς Κυρίας Δελωναὶ τοὺς ἀνακυκλυομένους εἰς τὴν διανοίαν τῆς λογισμοῦς. Τὴν πρώτην του ἀνυπομα-

1. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἡ ἀρχαία κομητεία τῆς Βέργης, ἥς προτεῖναι εἶναι ἡ Δυσσελδῶρφ, ἀνήκουσα ἄχρι τοῦ 1806 εἰς τὸν ἐκλέκτορα τῆς Βαυαρίας, παρεχωρήθη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὸν Ναπολέοντα ὅστις ἐμεγάλυνεν αὐτὴν καὶ ἔπλασε τὸ μέγα Δουκάτον τῆς Βέργης, ὅπερ παρεχώρησε κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν Μυράτον (1806) ἐπειτα εἰς τὸν Λουδοβίκον πρωτότοκον υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Ὁλλανδίας (1808). Κατὰ τὰ 1813 ἡ Βέργη παρεχωρήθη εἰς τὴν Πρωσσίαν ἥτις τὴν κατέχει ἔκτοτε.

1. Dumm γερμανιστὶ σημαίνει ἀνόητος, ζῶον.